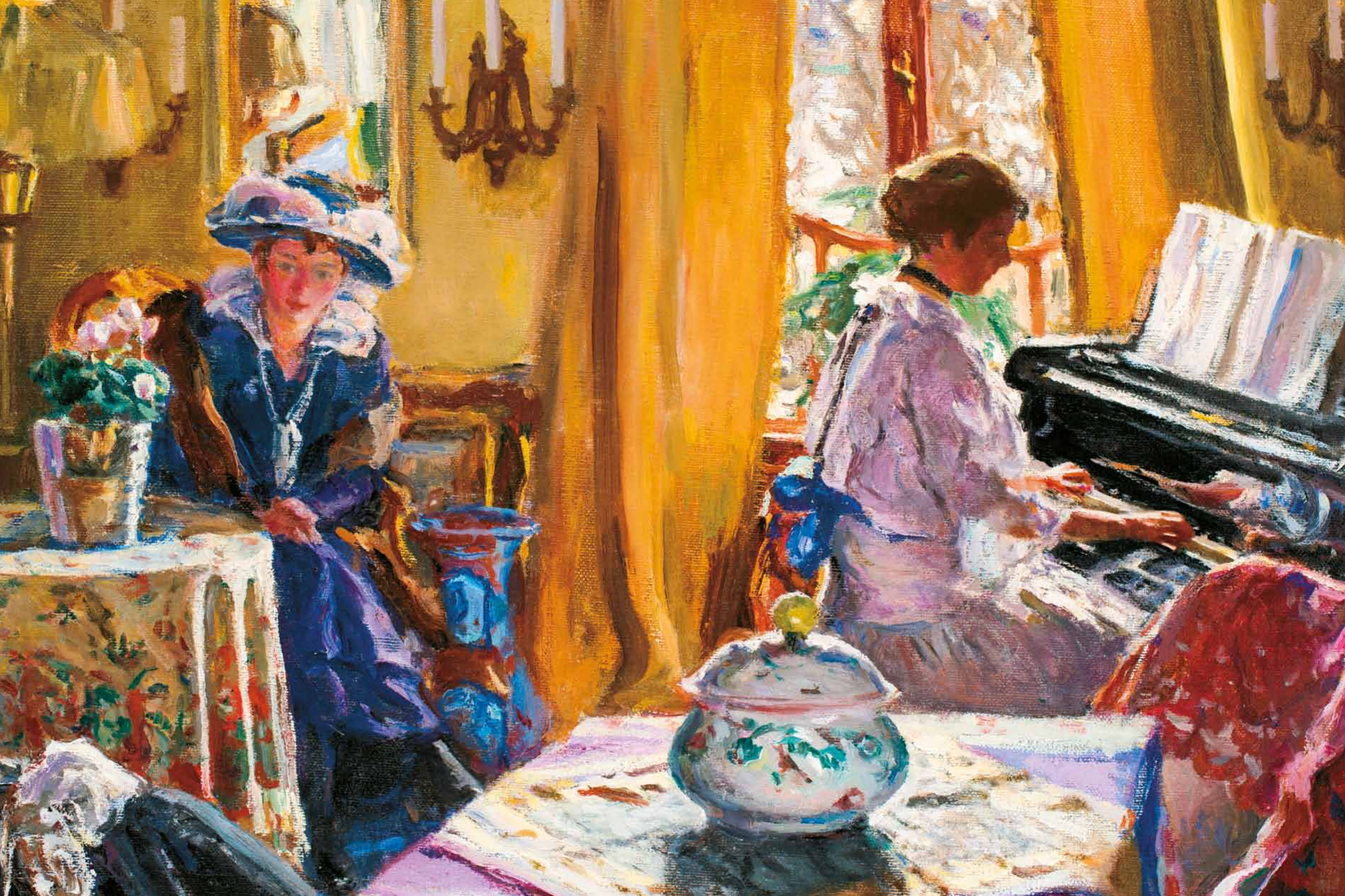

*„...az intérieur lett
Perlmutter legkedvesebb
témája, amelyen a legtöbbet
tudta megmutatni festői
tudásából és műveltségéből...”*

PERLMUTTER IZSÁK (1866-1932)

Szalon (Intérieur), 1910-es évek

1. Perlmutter Izszak

PERLMUTTER IZSÁK (1866-1932)

Szalon (Intérieur), 1910-es évek

Olaj, vászon, 100x81 cm
Jelezve balra lent: Perlmutter

Kezdő ár: 36 000 000 Ft / 110 769 EUR
Becsérték: 50 000 000 – 70 000 000 Ft
Estimated value: 153 846 – 215 385 EUR

AUKCIONÁLVA ÉS REPRODUKÁLVA:

Ernst Múzeum aukciói XXXVIII. 1928. 465. tétel, reprodukálva: XXIX tábla

KIÁLLÍTVA ÉS REPRODUKÁLVA:

- A magyar festészet rejtőzködő csodái – Válogatás magyar magángyűjteményekből I. szerk: Virág Judit - Törő István. Virág Judit Galéria, Budapest, 2004. katalógus: 88.
- Remekművek – Új válogatás a Kovács Gábor Gyűjteményből. KOGART Ház, Budapest, 2006.
- Remekművek – Válogatás a Kovács Gábor Gyűjteményből. Városi Képtár, Orosháza, 2007.
- Remekművek – Válogatás a Kovács Gábor-gyűjteményből.
- Erdei Ferenc (Kecskeméti) Kulturális és Konferencia Központ, Kecskemét, 2008.
- A Kovács Gábor Gyűjtemény – Válogatás a magyar festészet remekeiből. REÖK, Szeged, 2008.
- Az impresszionizmus sodrában. Magyar festészet 1830–1920. KOGART Ház, Budapest, 2009.
- Csontvárytól Kondorig – Modernista festészet a Kovács Gábor Gyűjteményben, Városi Művészeti Múzeum, Győr, 2011.
- A magyar festészet modernista törekvései a 20. század első felében – Válogatás a Kovács Gábor Gyűjteményből. Bolgár Szépművészetek Nemzeti Múzeuma (Bolgár Nemzeti Galéria), Szófia, 2012.
- A tavasz ébredése – A modern magyar festészet születése a századelőn, KOGART Kiállítások Tihany, Tihany, 2013.
- A Kovács Gábor Gyűjtemény Munkácsytól Tóth Menyhértig. Tornyai János Múzeum és Közművelődési Központ, Hódmezővásárhely, 2016.
- A magyar festészet aranykora, Krakkói Nemzeti Múzeum, Krakkó, 2016.

REPRODUKÁLVA:

- Gábor Anna: Előszó. In: Perlmutter Izszak. Magyar Zsidó Múzeum és Levéltár, Budapest, 2003. o.n.
- Modern Magyar festészet 1892-1919. szerk: Kieselbach Tamás, Budapest, 2003. 484. kép
- Magyar zene és kép. Szerk.: Kieselbach Tamás. Corvina Kiadó, Budapest, 2006. 274. oldal
- Az impresszionizmus sodrában. Magyar festészet 1830–1920. Szerk.: Fertőszögi Péter – Szabó László – Szinyei Merse Anna. Kogart Ház, Budapest, 2009. 85. kép

2. Pierre Bonnard: Intérieur, 1908 körül magántulajdon

PERLMUTTER

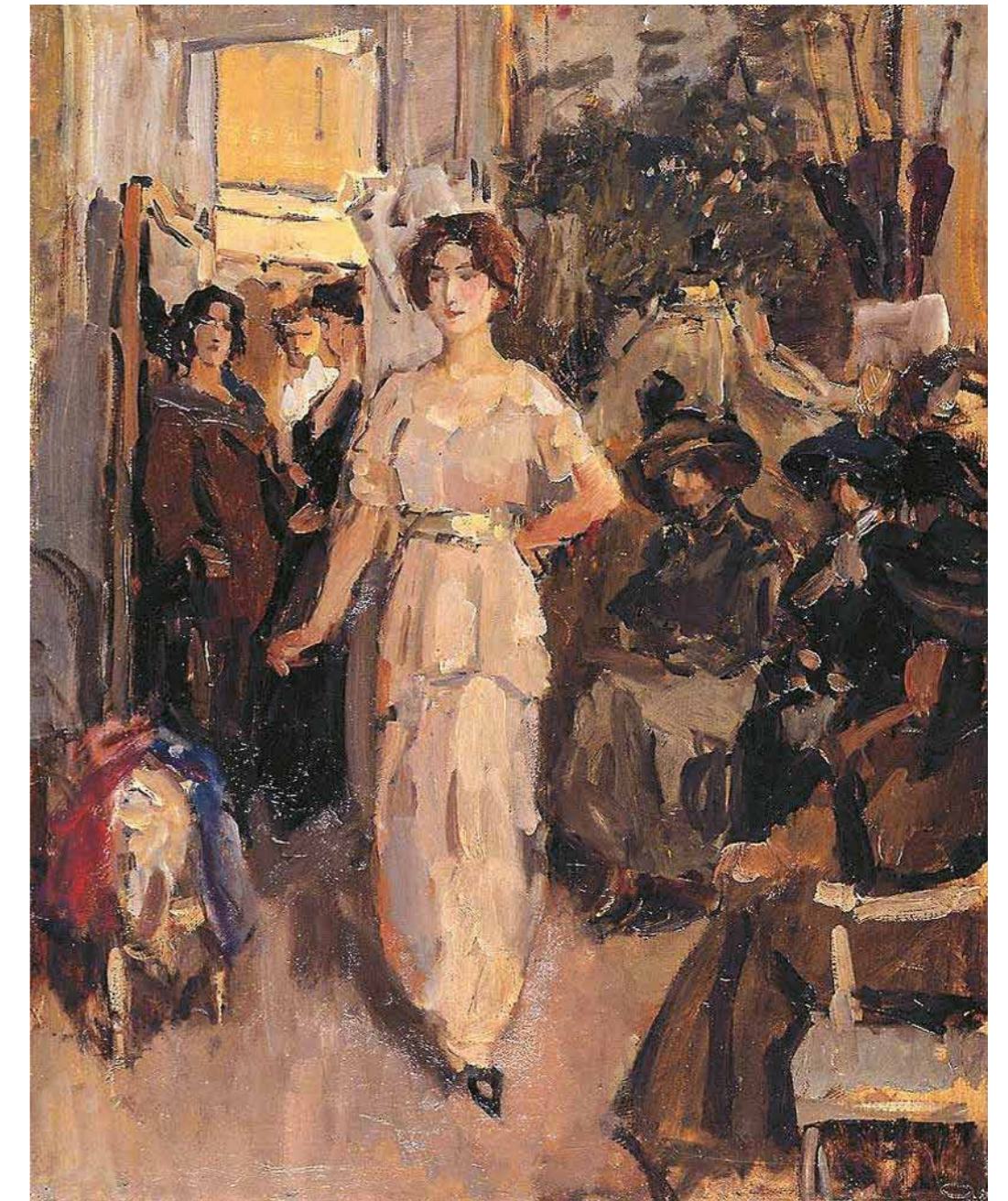

Perlmutter Izsák a századfordulón párizsi tanulmányokkal – a Julian Akadémián először William-Adolphe Bouguereau-nál, majd Jules Lefèvre-nél és Tony Robert-Fleury-nél tanult – a háta mögött igazi nagyvilági életet élt.

Rendszeresen eljárt Párizsba megnézni a májusi nagy Szalon kiállításokat, a nyarakat pedig részben Belgiumban és Hollandiában (Laren, Volendam), részben pedig Magyarországon (Szolnok, Besztercebánya) töltötte.

Kezdetben Bouguereau és Bastien-Lepage finom naturalizmusa hatott rá a legintenzívebben, majd Hollandiában felfedezte Vermeer és a 17. század realizmusát a Lareni Iskola közvetítésével. Legjelentősebb nemzetközi sikereit is holland stílusú és tematikájú műveivel aratta, melyek közül kiemelkedik a *Vasárnapi látogatás* (1900), amely **1909-ben Münchenben aranyérmet, az 1910-es Brüsszeli Világkiállításon pedig ezüstérmet nyert.**

3. Isaac Israëls: Ruhapróba, 1910-11. Gemeentemuseum, Hága

A budapesti kiállításokon állami aranyérmekkel díjazott népi életképei mellett, így nem meglepő módon az **Intérieur lett Perlmutter legkedvesebb témája, amelyen a legtöbbet tudta megmutatni festői tudásából és műveltségéből**, amit még a modernebb és innovatívabb megoldásokat kedvelő Elek Artúr is elismert: „Színeit szereti halmazni, a színfoltokkal a tarkaság hatását kelteni. Ezért

tér vissza minduntalan, mint hálás színerethez, az **intériurhöz. A 900-as évek elején hollandus paraszti szobák belsejét festette különös szeretettel, utóbb Szolnok parasztházaiét, most rákospalotai parasztothtonokét, de úri házak szalonjait is. (...) Parasztszobái tele vannak asztallal, székekkel, almáriummal, a falak képekkel, tükrökkel. Minden bútordarabon színes terítő, ruhák, csipkék, az ablakon függöny, az**

ágyon feltornyozott párnák, cifra és színes kézimunka-betétesek, még a mennyezet is színes-virágosra festett. S hogy a szín még több legyen, a tükör sem tétlen: megsokszorozza a szoba színeit a felületén visszaverődő tarka foltokkal. (...) Ha városi szalont fest, akkor sem jár el másként Perlmutter. Színes tükörökkel borítja be bútoraikat, a színes falakat színes festményekkel szórja tele...”(Elek, 1921.)

Ehhez a fajta esztétikához, ehhez a francia naturalizmuson átszűrt holland hagyományhoz illeszkedik az 1910-es évek Intérieur-je is, amely a rákospalotai otthon, az 1907-ben vásárolt nagypolgári villa, az egykori Vécsey-kúria nagy szalonját örökíti meg egy elegáns hölgytársasággal.

4. Édouard Vuillard: Intérieur, 1904. Puskin Múzeum, Moszkva

Ahogy Elek Artúr is írja, **a pompás bútorokat hímzett és horgolt terítők borítják be, a falakon tükrök, az asztalokon díszes porcelánok, az egyik asztal mellett pedig vélhetően Perlmutter legkedvesebb modellje, nevelt lánya, Cleo** (született Reiszner Gizella, a későbbi Ali Achmed Mirza hercegné, Perlmutter örököse) ül **csipkés ruhában, fodros kalapban. A részletekben gazdag, „naturalista” képi ábrázolás még a korai holland festményeit idézi, de az ecsetkezelésen már tagadhatatlanul érződik az impresszionis-**

ták és a posztimpreszionisták oldottsága, ami mellett Perlmutter az 1920-as években is kitarított. 1924-es önéletrajzában is Bastien-Lepage és az impresszionisták hatását emelte ki, munkásságát pedig ekként összegezte: „*A naturalista irányt elejétől követtem úgy az intériurokban, mint a plein airben az erős színhatásokat kerestem, gyakran napsütéses motívumokban. A békés, nyugodt élet megnyilvánulásait előszeretettel festem, azonban a sujet beállításánál és a kép kivágása által egyszersmind a decoratív hatásra törekszem.*”

(Perlmutter, 1924.) Perlmutter tulajdonképpen ahhoz hasonlóan egyensúlyozott a naturalizmus és a dekorativitás között, ahogy Budapesten Csók István vagy Fényes Adolf, Párizsban pedig Pierre Bonnard és Édouard Vuillard tette, és magyar honfitársaihoz hasonlóan a nemzeti romantika reneszánszának idején ő sem a távolkeleti, hanem a helyi, magyar népi kultúrában kereste az egzotikum varázsát.

KASZÁS GÁBOR

